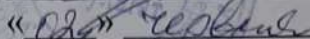

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів і банківської справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

 Сержанов В.В.

«» 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ФІНАНСІВ І ФІНАНСОВОЇ НАУКИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма	Фінанси і кредит Митна справа та оціночна діяльність
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія фінансів і фінансової науки» для здобувачів вищої освіти галузі знань **07 Управління і адміністрування** спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування освітніх програм** **Фінанси і кредит, Митна справа та оціночна діяльність.**

Розробник: Кампо Г.М., доцент, канд.екон.наук, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *фінансів і банківської справи*

протокол №11 від «20» травня 2021 р.

Завідувач кафедри Варцаба В.І.

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

протокол № 6 від «1» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Шуліко А.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	1	1
	Лекції	
	30	10
	Практичні	
	28	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні	
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота	
	62	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія фінансів та фінансової науки» є формування системного бачення еволюції світової фінансової думки, її історичного розвитку від стародавнього світу до сучасності, розгляд сучасних фінансових теорій та їх впливу на розвиток фінансів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК:Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування, митної справи та оціночної діяльності та у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

3. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Історія фінансів та фінансової науки» вивчається на 1 курсі у першому семестрі

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія фінансів та фінансової науки», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	ПР01
Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	ПР02
Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	ПР19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія фінансів та фінансової науки»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Пояснити сутність таких економічних категорій, як фінанси, гроші, описати історичний процес появи, розвитку і взаємодії грошей та фінансів на різних етапах еволюції суспільства; вплив фінансів на суспільне виробництво та його розвиток;	ПР01
Охарактеризувати теоретичні основи та найважливіші етапи становлення та розвитку грошового і фінансового господарств в процесі еволюції економічних відносин; використовувати знання генезису грошей та фінансів з метою оцінки сучасних економічних процесів;	ПР02
Самостійно опрацьовувати літературні джерела, критично оцінювати інформацію	ПР19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- тестування;
- обговорення дискусійних питань;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студентів з навчальної дисципліни «Історія фінансів та фінансової науки» здійснюється відповідно до графіка:

Модуль	
Поточний контроль за змістовий модуль 1	Поточний контроль за змістовий модуль 2
Підсумковий контроль за модуль : залік	

Протягом семестру студенти вивчають один модуль з дисципліни. Модуль складається з двох змістових модулів. Після виконання кожного змістового модуля (лекції та практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- поточний контроль роботи студента протягом семестру;
- контроль самостійної роботи;
- контроль за виконання модульних завдань.

Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни становить від 0 до 100 балів і складає середнє арифметичне балів за змістові модулі, кожен із яких оцінюється від 0 до 100 балів.

Поточне оцінювання під час аудиторних занять. Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється за допомогою експрес-опитування, доповідей та презентацій (від 0 до 10 балів).

Публікація наукової статті у фаховому виданні та виступ на науковій конференції оцінюються у 20 балів.

Оцінювання самостійної роботи. Виконання самостійної роботи студентів полягає в опануванні теоретичного матеріалу дисципліни. Як засіб

контролю застосовується такі форми: усне опитування, участь в обговоренні дискусійних питань, експрес-опитування, тестування.

Усне опитування, тестування, участь в обговоренні дискусійних питань, презентації виконаних завдань та досліджень оцінюються у межах від **0 до 10 балів**.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, яка оцінюється у межах **від 0 до 50 балів**. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Студент, який у результаті поточного оцінювання отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в залікову відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Якщо студент хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він повинен складати залік.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані здавати залік з дисципліни. У разі, коли відповідь студента під час заліку оцінена менш ніж 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів). Без цього він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Незалежно від того, чи студент складає залік у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на екзамені, тобто, виходячи із 100 балів (результати поточного контролю не враховуються), але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Активність, участь в обговоренні дискусійних питань	5	10	5	10
Усне опитування	4	40	4	40
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

У визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, яка оцінюється у межах **від 0 до 50 балів**. До кожного варіанта модульної контрольної роботи входять наступні види завдань:

1. Знайдіть правильну відповідь (12 по 2 бали)
2. Знайдіть невірну відповідь (4 по 2 бали)
3. Визначити відповідність (2 по 4 бали)
4. Визначити відповідність між автором і теорією (працею) (2 по 5 балів)

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Незалежно від того, чи студент складає залік у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки залік відбувається у вигляді тестових завдань. У визначений деканатом термін здійснюється підсумковий контроль у вигляді письмової роботи (тести), яка оцінюється у межах **від 0 до 100 балів**, але при цьому виставлена підсумкова оцінка не може бути нижчою за модульну оцінку.

При оцінюванні підсумкової письмової роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань.

Залік оцінюються за 100-бальною шкалою, диференційованою шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Диференційована шкала	Мін. бал - Макс. бал
A	зараховано	90-100
B	зараховано	82-89
C		74-81
D	зараховано	64-73
E		60-63
FX	незараховано	35-59
F		0-34

У «Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», що затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. вказано, що ключовою проблемою визначення рівня знань студентів під час проведення екзаменів та заліків є критерії оцінок. При цьому необхідно керуватися таким:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який: всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує студент, який: повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який: в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує студент, який: знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи заліку помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслуговує студент, який: володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для

подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється студенту, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) виставляється студенту, який: володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ІСТОРИЧНИЙ ХАРАКТЕР ФІНАНСІВ

1. Історичне формування сутності фінансів
2. Історичний характер фінансів
3. Періоди розвитку фінансової науки

ТЕМА 2. ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ У СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ

1. Загальна характеристика економічної думки стародавнього світу
2. Фінансова думка Стародавнього Сходу
3. Розвиток фінансових відносин у Стародавній Греції
4. Розвиток фінансових відносин у Стародавньому Римі

ТЕМА 3. ФІНАНСОВА ДУМКА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

1. Історичні умови формування та своєрідність економічної думки середньовіччя
2. Фінансові відносини у ранньому Середньовіччі
 - 2.1. Фінансові відносини у Візантії
 - 2.2. Фінансові відносини у Європі
3. Зародження фінансових відносин у Київській Русі
4. Фінансова думка класичного Середньовіччя
5. Історико-економічні передумови виникнення та теоретико-методологічні особливості меркантилізму

ТЕМА 4. ФІНАНСОВІ КОНЦЕПЦІЇ КЛАСИЧНОЇ ШКОЛИ

1. Започаткування класичної школи в Англії. В. Петті
2. Економічне вчення фізіократів
3. А. Сміт як фундатор економічної науки
4. Економічне вчення Давида Рікардо

ТЕМА 5. ФІНАНСОВІ ТЕОРІЇ НІМЕЦЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ШКОЛИ

1. Внесок камералістів у розвиток фінансової думки
2. Історичні передумови виникнення німецької історичної школи
3. Фінансові концепції представників старої історичної школи
4. Фінансові теорії представників нової історичної школи
5. Еволюція історичного напрямку у працях В. Зомбарта та М. Вебера

ТЕМА 6. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА І АМЕРИКАНСЬКА ФІНАНСОВА ДУМКА КІНЦЯ ХІХ- ПОЧАТКУ ХХ СТ.

1. Метод і основні принципи теорії граничної корисності
2. Австрійська школа і започаткування маржиналізму

3. Англо-американська школа
4. Лозанська та шведська школи

ТЕМА 7. КЕЙНСІАНСТВО ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ

1. Історичні умови виникнення кейнсїанства
2. Теорія ефективного попиту та макроекономічна модель Кейнса
3. Неокейнсїанство
4. Неокласичний синтез
5. Посткейсїанство

ТЕМА 8. ФІНАНСОВІ КОНЦЕПЦІЇ НЕОЛІБЕРАЛІЗМУ ТА СУЧАСНОГО КОНСЕРВАТИЗМУ

1. Історична обумовленість і загальна характеристика неолібералізму, його методологія
2. Французька школа неолібералізму
3. Особливості німецького неолібералізму та теорія соціального ринкового господарства
4. Неоавстрійська школа неолібералізму
5. Неоконсерватизм
- 5.1. Чикагська школа і монетаризм М.Фрідмена
- 5.2. Теорія «раціональних очікувань»
- 5.3. «Економіка пропозиції»
6. Концепція реального економічного циклу
7. Фінансові концепції в парадигмі «асиметричної інформації»

ТЕМА 9. ФІНАНСОВІ КОНЦЕПЦІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

1. Виникнення інституціоналізму, його ідейно-теоретичні засади, методологія і етапи
2. Ранній інституціоналізм
3. Неоінституціоналізм
4. Теорії поведінкових фінансів

ТЕМА 10. СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ

1. Теорія суспільного вибору та теорія суспільного товару
2. Теорія фіскального обміну «податки-блага»
3. Теорія сфери поширення податків
4. Податкова теорія економіки добробуту
5. Теорія місцевих бюджетів
6. Теорія державних підприємств
7. Економічна теорія конституції та правил прийняття рішень
8. Економічна теорія демократії

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1												
Тема 1. Сутність та історичний характер фінансів	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 2. Фінансові відносини у стародавньому світі	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Фінансова думка середньовіччя	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
Тема 4. Фінансові концепції класичної школи	14	4	4	-	-	6	14	1	1	-	-	12
Тема 5. Фінансові теорії німецької історичної школи	12	4	2			6	14	1	1			12
Модульний контроль № 1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14	-	-	32	60	4	2	-	-	54
Змістовний модуль 2												
Тема 6. Західноєвропейська і американська фінансова думка кінця XIX- початку XX ст.	12	4	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
Тема 7. Кейнсіанство та його значення для розвитку фінансової науки	14	4	4	-	-	6	14	1	1	-	-	12
Тема 8. Фінансові концепції неолібералізму та сучасного консерватизму	12	4	2	-	-	6	12	1	1	-	-	10
Тема 9. Фінансові концепції інституціоналізму	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 10. Сучасні теорії фінансової науки	10	2	2			6	12	2				10
Модульний контроль № 2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	60	16	14	-	-	30	60	6	2	-	-	52
Усього годин	120	30	28	-	-	62	120	10	4	-	-	106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність та історичний характер фінансів	2	-
2	Тема 2. Фінансові відносини у стародавньому світі	2	-
3	Тема 3. Фінансова думка середньовіччя	2	-
4	Тема 4. Фінансові концепції класичної школи	4	1
5	Тема 5. Фінансові теорії німецької історичної школи	2	1
6	Модульна контрольна робота №1	2	-
7	Тема 6. Західноєвропейська і американська фінансова думка кінця XIX-початку XX ст.	2	-
8	Тема 7. Кейнсіанство та його значення для розвитку фінансової науки	4	1
9	Тема 8. Фінансові концепції неолібералізму та сучасного консерватизму	2	1
10	Тема 9. Фінансові концепції інституціоналізму	2	-
11	Тема 10. Сучасні теорії фінансової науки	2	-
12	Модульна контрольна робота №2	2	-
Разом		28	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність та історичний характер фінансів	6	9
2	Тема 2. Фінансові відносини у стародавньому світі	6	10
3	Тема 3. Фінансова думка середньовіччя	8	11
4	Тема 4. Фінансові концепції класичної школи	6	12
5	Тема 5. Фінансові теорії німецької історичної школи	6	12
6	Тема 6. Західноєвропейська і американська фінансова думка кінця XIX-початку XX ст.	6	11
7	Тема 7. Кейнсіанство та його значення для розвитку фінансової науки	6	12
8	Тема 8. Фінансові концепції неолібералізму та сучасного консерватизму	6	10
9	Тема 9. Фінансові концепції інституціоналізму	6	9
10	Тема 10. Сучасні теорії фінансової науки	6	10
Разом		62	106

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Історія фінансів та фінансової науки»:

- Комплект мультимедійного обладнання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Історія економічних вчень: Навчальний посібник / За редакцією В.В. Кирилана. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. 233 с.
2. Історія економічних вчень: Підручник: Ч.1 / За ред. В.Д. Базилевича. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2006. 582 с.
3. Історія економічних вчень.: Підручник / За ред. Л.Я. Корнійчук, Н.О. Татаренко. К.: КНЕУ, 2001. 564 с.
4. Історія фінансів: навч.посіб./Т. О. Ставерська, Іванюта О. М. –Харків : Видавець Іванченко І. С., 2013. – 83 с.
5. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 647 с.
6. Колесников О. В., Бойко Д. І., Коковіхіна О. О. Історія грошей та фінансів. 2-ге видання виправлене та доповнене: Навч. пос. К.:Центр учбової літератури, 2008. 140 с.
7. Лановик Б.Д., Матисякевич З. М., Матейко Р.М. Економічна історія України і світу: Підручник/ За ред. Б. Д. Лановика. К.: Вікар, 1999. 737с. (Вища освіта ХХІ століття).
8. Нечай Н. В. Нариси з історії оподаткування. К.: Вісник податкової служби України, 2002. 144 с.
9. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
10. Юхименко П.І. Леоненко П.М. Історія економічних вчень: Навчальний посібник К.: Знання-Прес, 2000. 514 с.

Додаткова

1. Гнатишак М. Державні гроші України. Клівленд (Огайо), 1974 р. 162с.
2. Дмитрієнко М.Ф., Литвин В.М., Ющенко В.А., Яковлева Л.В. «Гроші в Україні:факти і документи» «ARC-Ukraine», 1998. 454 с.
3. Дорофєєва Н. В., Комаринська З. М. З історії грошей України. Львів:Львівський банківський інститут НБУ, 2000. 165 с.
4. Злупко С.М. Основи історії економічної теорії. Л.: ЛНУ ім. Івана Франка, 2001
5. Історія податків та оподаткування в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ф. О. Ярошенко, В. В. Павленко, В. П. Павленко; за заг. ред. А. М. Подоляки. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 416 с.
6. Комаринська З.М. Історія грошей. Львів, 1998. 109 с.
7. Майбурд Е.М. Введение в историю экономической мысли. От пророков до профессоров.– 2-е изд. М.: Дело, 2000. 554 с.
8. Макконнел К.Р., Брю С.Л. Экономикс принципы, проблемы и политика. М.: Республика,1995. 400 с.
9. Малюга Н.М., Легенчук С.Ф., Головка О.В. Лауреати Нобелівської премії з економіки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей / За ред. д.е.н., проф., Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖДТУ, 2006. 208 с.
10. Несторенко О.П. Історія економічних вчень. 3-тє вид. К.: МАУП, 2002. 128 с.
11. Прядко В.В., Сайко М.М. Історія грошей і кредиту: Підручник. Київ, 2009. 507 с.
12. Самуэльсон П.А. Экономика. Т.1. М.: Алгон,1992. 335 с.
13. Самуэльсон П.А. Экономика. Т.2. М.: Алгон,1992. 416 с.
14. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли. М.: Прогресс, 1968
15. Шумпетер Й. История экономического анализа: В 3 т. – СПб.: Экон. Шк., 2001